

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z MATEMATYKI **obowiązujący od roku szkolnego 2012/2013 zgodny z NPP**

Nauczyciel prowadzący zajęcia: mgr Marzena Koszak

Przedmiotowy System Oceniania (PSO) jest zgodny z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. PSO zgodny z nową podstawą programową, na podstawie programu nauczania w klasach IV-VI szkoły podstawowej "Matematyka wokół nas", rok wydania 2012. Opiera się na postanowieniach Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania (WSO) obowiązującego w Szkole Podstawowej Integracyjnej w Jędrzychowie.

CELE NAUCZANIA MATEMATYKI

I. Sprawność rachunkowa.

Uczeń wykonuje proste działania pamięciowe na liczbach naturalnych, całkowitych i ułamkach, zna i stosuje algorytmy działań pisemnych oraz potrafi wykorzystać te umiejętności w sytuacjach praktycznych.

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.

Uczeń interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, liczbowe, graficzne, rozumie i interpretuje odpowiednie pojęcia matematyczne, zna podstawową terminologię, formułuje odpowiedzi i prawidłowo zapisuje wyniki.

III. Modelowanie matematyczne.

Uczeń dobiera odpowiedni model matematyczny do prostej sytuacji, stosuje poznane wzory i zależności, przetwarza tekst zadania na działania arytmetyczne i proste równania.

IV. Rozumowanie i tworzenie strategii.

Uczeń prowadzi proste rozumowanie składające się z niewielkiej liczby kroków, ustala kolejność czynności (w tym obliczeń) prowadzących do rozwiązania problemu, potrafi wyciągnąć wnioski z kilku informacji podanych w różnej postaci.

ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW NA LEKCJACH **MATEMATYKI**

1. We wrześniu każdego roku szkolnego na pierwszym zebraniu, uczniowie i ich prawni opiekunowie zostają zapoznani z wymaganiami edukacyjnymi niezbędnymi do uzyskania poszczególnych ocen bieżących, śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych, ze sposobami sprawdzania osiągnięć edukacyjnych oraz warunkami i trybem uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. Fakt ten jest odnotowywany w dzienniku lekcyjnym i zeszytcie przedmiotowym ucznia, a następnie potwierdzony podpisami uczniów i prawnych opiekunów.

2. Ocena umiejętności i wiadomości edukacyjnych uczniów dokonywana jest systematycznie i sprawiedliwie (wg podanych kryteriów).

3. Obszary aktywności ucznia będące przedmiotem oceny:

- posługiwanie się terminologią matematyczną;
- rozwiązywanie problemów – dobór właściwego sposobu do rozwiązania zadania;
- stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych;
- aktywność na lekcjach;
- wkład pracy;
- stopień i rodzaj motywacji uczenia się.

4. Narzędzia sprawdzania osiągnięć uczniów:

- 1) prace pisemne (całogodzinne, kartkówki);
- 2) odpowiedzi ustne;
- 3) aktywność;
- 4) zeszyty;
- 5) praca z ćwiczeniami, książką;
- 6) przygotowanie do lekcji;
- 7) prace dodatkowe;
- 8) osiągnięcia w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

5. Całogodzinne prace pisemne:

- 1) są obowiązkowe,
- 2) zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem,
- 3) poprzedzone lekcją powtórzeniową lub w zależności od potrzeb dwiema godzinami.
- 4) można poprawiać ocenę niedostateczną lub dopuszczającą w terminie uzgodnionym z nauczycielem, ale nie później niż tydzień od uzyskania oceny, najczęściej na zajęciach wyrównawczych.

5) w przypadku nieobecności:

- a) jednodniowej – uczeń pisze pracę na następnej lekcji,
- b) więcej niż jeden dzień – w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

6. Kartkówki nie muszą być zapowiadane i obejmują wiadomości oraz umiejętności z jednej, dwóch lub trzech jednostek tematycznych. Kartkówki poprawiają tylko uczniowie, którzy uzyskali ocenę niedostateczną i dopuszczającą w terminie ustalonym przez nauczyciela, jednak nie później niż w ciągu tygodnia. Natomiast prace klasowe uczniowie poprawiają w ciągu dwóch tygodni w terminie i miejscu ustalonym przez nauczyciela.

7. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczeń otrzymuje do wglądu na lekcji (w dniu omawiania i poprawy prac pisemnych).

Rodzice mają prawo wglądu w pracę pisemną ucznia na terenie szkoły i w obecności nauczyciela na zebraniach, konsultacjach oraz indywidualnych spotkaniach z nauczycielem matematyki.

8. Prace domowe są sprawdzane w miarę możliwości na bieżąco również w formie pisemnej. Za brak pracy domowej uczeń uzyskuje kropkę, trzykrotne uzyskanie kropki - ocena niedostateczna.

9. Za aktywną postawę na zajęciach uczeń może uzyskać „+”. Pięciokrotne uzyskanie „+” równoznaczne jest z uzyskaniem oceny bardzo dobrej.

10. Uczeń ma prawo do dwóch nieprzygotowań w semestrze, nie ma to wpływu na ocenę semestralną.

11. Za nieprzygotowanie się do zajęć (przyborów geometrycznych, ćwiczeń, podręcznika i brak aktywności na lekcjach, uczeń uzyskuje „-”. Pięciokrotne uzyskanie „-” równoznaczne jest z uzyskaniem oceny niedostatecznej. Niezgłoszenie przed lekcją braku zadania domowego skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.

12. Każdy uczeń ma prawo do dodatkowych pozytywnych ocen, wykonując pracę nadobowiązkową.

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNI

- prace klasowe 45 min
- sprawdziany 15 min;

- kartkówki 10 min
- testy;
- odpowiedzi ustne;
- prace domowe;
- pisemne indywidualne prace na lekcji;
- prace w grupach;
- aktywność podczas lekcji;
- przygotowanie do lekcji.

KRYTERIA OCENY POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI

FORMY AKTYWNOŚCI	KRYTERIA OCENY
<p>Prace klasowe 45 min Sprawdziany 15 min (dla uczniów z zalecanym wydłużeniem czasu - dodatkowo 5 lub 10 min.)</p> <p>Kartkówki 10 min (dla uczniów z wydłużonym czasem - dodatkowo 5 min.) Praca domowa</p>	<p>Oceniane są trzy elementy rozwiązania: - metoda (wybór prawidłowej drogi postępowania, analiza, wybór wzoru); - wykonanie (podstawienie do wzoru, obliczenia), punkty przyznawane są za obliczenia częściowe; - rezultat (wynik, sprawdzenie z warunkami zadania)</p> <p>Sprawdzenie pracy domowej w formie pisemnej, wówczas uczeń uzyskuje ocenę częściową lub plusy za poprawne rozwiązanie podczas sprawdzania pracy domowej, za całkowicie nieprawidłowe rozwiązanie uczeń uzyskuje minusa.</p>
Testy	- zaliczone jest zadanie rozwiązane poprawnie (podana poprawna odpowiedź)
Prace w grupach	<ul style="list-style-type: none"> - akceptowanie ustalonych zasad pracy w grupie, - planowanie wspólnych działań, - współdziałanie w podejmowaniu decyzji, - udział w dyskusji, - słuchanie innych, - uzasadnienie swojego stanowiska, - prezentowanie rezultatów pracy grupy przez ucznia <p>-samoocena.</p>
Przygotowanie do lekcji	- wkład pracy własnej ucznia,

	- przygotowanie merytoryczne do zajęć.
Aktywność na lekcji	- częste zgłaszanie się na lekcji, - udzielanie poprawnej odpowiedzi, - prezentacja wiedzy na forum klasy Aktywność podczas lekcji oceniana jest w postaci uzyskiwania plusów, jeśli natomiast uczeń "zabłyśnie" lub żaden z uczniów nie udzielił odpowiedzi wówczas uczeń zostaje nagrodzony oceną.
Aktywność matematyczna poza lekcjami matematyki	- udział i sukcesy w konkursach matematycznych, - przejście do następnego etapu lub osiągnięcie tytułu laureata, - wyniki na poziomie wyższym niż przeciętne, - aktywny udział w pracy kółka matematycznego – zajęć dodatkowych.

W przypadku stwierdzenia dysfunkcji ucznia – dostosowuję wymagania edukacyjne do zaleceń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Nauczyciel stosuje różne formy oceniania - zawsze korzystne dla ucznia.

OCENA PISEMNYCH PRAC

Prace klasowe, sprawdziany i testy są punktowane, a punkty przeliczane na oceny według skali:

<u>Ilość punktów</u>	<u>Ocena</u>
0 - 34%	niedostateczna
35% - 50%	-dopuszczająca, dopuszczająca, +dopuszczająca
51% - 74%	-dostateczna, dostateczna, + dostateczna
75% - 89%	-dobra, dobra, +dobra
90% - 100%	-bardzo dobra, bardzo dobra, +bardzo dobra
100% i wyżej w przypadku prac klasowych	celująca

W ocenianiu bieżącym możliwe są pewne odstępstwa wynikające ze specyfiki przedmiotu, możliwości i potrzeb klasy.

Uwagi: Jeśli dział jest trudny(ułamki zwykłe, ułamki dziesiętne, graniastosłupy i ostrosłupy) wówczas punktacja zostaje zmieniona na korzyść uczniów(50% ocena dostateczna-).

Uczeń uzyskuje ocenę celującą jeśli uzyska liczbę punktów na ocenę bardzo dobrą i rozwiąże dodatkowe zadanie.

OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE

- znajomość wiedzy elementarnej na poziomie podstawowym;
  - zawartość rzeczowa;
  - poprawne stosowanie języka matematycznego;
  - znajomość i zrozumienie pojęć;
  - stosowanie wiedzy w sytuacjach typowych;
  - jasność i logika wypowiedzi;
  - rozwiązywanie zadań, stosowanie odpowiednich metod, sposobu wykonania i otrzymanych rezultatów;
  - umiejętność wnioskowania;
- sprawdzania poprawności rozwiązania z warunkami zadania,
- umiejętność logicznego rozumowania,
  - umiejętność prezentacji własnego punktu widzenia;
  - stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych;
  - wkład pracy ucznia, przygotowanie do lekcji;
  - umiejętność formułowania myśli.

OCENA SEMESTRALNA I ROCZNA

1. Ocenę semestralną (roczną) wystawia nauczyciel najpóźniej na trzy dni przed terminem klasyfikacji semestralnej (rocznej).

2. O zagrożeniu oceną niedostateczną nauczyciel informuje ucznia, jego rodziców oraz wychowawcę klasy na miesiąc przed klasyfikacją.

3. Wszystkie formy aktywności ucznia oceniane są w skali stopniowej.

4. Na ocenę semestralną (roczną) mają wpływ wymienione wcześniej formy aktywności.

5. Ocenę roczną wystawia się na podstawie uzyskanych ocen w ciągu całego roku, jednakże nie jest ona średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez uczniów w ciągu roku.

6. Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria oceny, co najmniej bardzo dobrej oraz osiągnął sukcesy w konkursach matematycznych na szczeblu pozaszkolnym.

ZASADY WYSTAWIANIA OCENY SEMESTRALNEJ I ROCZNEJ

-**Stopień celujący (6)** otrzymuje uczeń, u którego osiągnięcia wyraźnie wykraczają poza poziom osiągnięć przewidzianych w realizowanym programie nauczania, przedstawia oryginalne rozwiązania, jest twórczy oraz wykazuje dużą samodzielność.

- **Stopień bardzo dobry (5)** otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania i uzyskał tego potwierdzenie w postaci bardzo dobrych ocen cząstkowych ze sprawdzianów, a także podjął w niewielkim zakresie dodatkową aktywność, również wysoko ocenioną.

- **Stopień dobry (4)** otrzymuje uczeń, u którego opanowany zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w programie nauczania nie jest pełny, ale nie prognozuje żadnych kłopotów w opanowaniu kolejnych treści kształcenia.

- **Stopień dostateczny (3)** otrzymuje uczeń, który opanował jedynie w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane w programie nauczania, co może oznaczać jego kłopoty przy poznawaniu kolejnych, trudniejszych treści kształcenia.

- **Stopień dopuszczający (2)** otrzymuje uczeń, u którego opanowanie wiadomości i umiejętności przewidziane w programie nauczania są tak niewielkie, że stawia pod znakiem zapytania możliwość dalszego kształcenia z matematyki i utrudnia kształcenie w przedmiotach pokrewnych, czego przejawem są niskie oceny również z tych przedmiotów.

- **Stopień niedostateczny (1)** otrzymuje uczeń wyraźnie nie spełniający oczekiwań określonych w programie nauczania, co uniemożliwia mu bezpośrednią kontynuację

opanowanych kolejnych treści i zasadniczo utrudnia kształcenie w zakresie innych przedmiotów.

Informacja zwrotna nauczyciel - uczeń , nauczyciel - rodzic

Podczas konsultacji rodzicami wg harmonogramu, indywidualnych rozmów, przekazywanie informacji wychowawcy nauczyciel:

- informuje o wymaganiach i kryteriach oceniania,
- informuje o aktualnym stanie rozwoju i postępów w nauce,
- dostarcza informacji o trudnościach ucznia w nauce, możliwościach, formach pomocy
- dostarcza informacji o uzdolnieniach ucznia,
- daje wskazówki do pracy z uczniem,

Oceny są jawne dla ucznia i jego prawnych opiekunów.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Liczby naturalne w dziesiętkowym układzie pozycyjnym. Uczeń:

- 1) odczytuje i zapisuje liczby naturalne wielocyfrowe;
- 2) interpretuje liczby naturalne na osi liczbowej;
- 3) porównuje liczby naturalne;
- 4) zaokrągla liczby naturalne;
- 5) liczby w zakresie do 30 zapisane w systemie rzymskim przedstawia w systemie dziesiętkowym, a zapisane w systemie dziesiętkowym przedstawia w systemie rzymskim.

2. Działania na liczbach naturalnych. Uczeń:

- 1) dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne dwucyfrowe, liczby wielocyfrowe w przypadkach, takich jak np. $230 + 80$ lub $4600 - 1200$; liczbę jednocyfrową dodaje do dowolnej liczby naturalnej i odejmuje od dowolnej liczby naturalnej;
- 2) dodaje i odejmuje liczby naturalne wielocyfrowe pisemnie, a także za pomocą kalkulatora;
- 3) mnoży i dzieli liczbę naturalną przez liczbę naturalną jednocyfrową, dwucyfrową lub trzycyfrową pisemnie, w pamięci (w najprostszymi przykładach) i za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach);
- 4) wykonuje dzielenie z resztą liczb naturalnych;
- 5) stosuje wygodne dla niego sposoby ułatwiające obliczenia, w tym przemienność i łączność dodawania i mnożenia;
- 6) porównuje różnicowo i ilorazowo liczby naturalne;
- 7) rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez 2, 3, 5, 9, 10, 100;
- 8) rozpoznaje liczbę złożoną, gdy jest ona jednocyfrowa lub dwucyfrowa, a także, gdy na istnienie dzielnika wskazuje poznana cecha podzielności;
- 9) rozkłada liczby dwucyfrowe na czynniki pierwsze;
- 10) oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych;
- 11) stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań;
- 12) szacuje wyniki działań.

3. Liczby całkowite. Uczeń:

- 1) podaje praktyczne przykłady stosowania liczb ujemnych;
- 2) interpretuje liczby całkowite na osi liczbowej;
- 3) oblicza wartość bezwzględną;
- 4) porównuje liczby całkowite;
- 5) wykonuje proste rachunki pamięciowe na liczbach całkowitych.

4. Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:

- 1) opisuje część danej całości za pomocą ułamka;
- 2) przedstawia ułamek jako iloraz liczb naturalnych, a iloraz liczb naturalnych jako ułamek;
- 3) skraca i rozszerza ułamki zwykłe;
- 4) sprowadza ułamki zwykłe do wspólnego mianownika;
- 5) przedstawia ułamki niewłaściwe w postaci liczby mieszanej i odwrotnie;
- 6) zapisuje wyrażenia dwumianowane w postaci ułamka dziesiętnego i odwrotnie;
- 7) zaznacza ułamki zwykłe i dziesiętne na osi liczbowej oraz odczytuje ułamki zwykłe i dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej;

- 8) zapisuje ułamek dziesiętny skończony w postaci ułamka zwykłego;
- 9) zamienia ułamki zwykłe o mianownikach będących dzielnikami liczb 10, 100, 1000 itd. na ułamki dziesiętne skończone dowolną metodą (przez rozszerzanie ułamków zwykłych, dzielenie licznika przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora);
- 10) zapisuje ułamki zwykłe o mianownikach innych niż wymienione w pkt 9 w postaci rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego (z użyciem trzech kropek po ostatniej cyfrze), dzieląc licznik przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora;
- 11) zaokrągla ułamki dziesiętne;
- 12) porównuje ułamki (zwykłe i dziesiętne).

5. Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych. Uczeń:

- 1) dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki zwykłe o mianownikach jedno- lub dwucyfrowych, a także liczby mieszane;
- 2) dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki dziesiętne w pamięci (w najprostszych przykładach), pisemnie i za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach);
- 3) wykonuje nieskomplikowane rachunki, w których występują jednocześnie ułamki zwykłe i dziesiętne;
- 4) porównuje różnicowo ułamki;
- 5) oblicza ułamek danej liczby naturalnej;
- 6) oblicza kwadraty i sześciany ułamków zwykłych i dziesiętnych oraz liczb mieszanych;
- 7) oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, stosując reguły dotyczące kolejności wykonywania działań;
- 8) wykonuje działania na ułamkach dziesiętnych, używając własnych, poprawnych strategii lub z pomocą kalkulatora;
- 9) szacuje wyniki działań.

6. Elementy algebry. Uczeń:

- 1) korzysta z nieskomplikowanych wzorów, w których występują oznaczenia literowe, zamienia wzór na formę słowną;
- 2) stosuje oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi i zapisuje proste wyrażenie algebraiczne na podstawie informacji osadzonych w kontekście praktycznym;
- 3) rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą występującą po jednej stronie równania (poprzez zgadywanie, dopełnianie lub wykonanie działania odwrotnego).

7. Proste i odcinki. Uczeń:

- 1) rozpoznaje i nazywa figury: punkt, prosta, półprosta, odcinek;
- 2) rozpoznaje odcinki i proste prostopadłe i równoległe;
- 3) rysuje pary odcinków prostopadłych i równoległych;
- 4) mierzy długość odcinka z dokładnością do 1 milimetra;
- 5) wie, że aby znaleźć odległość punktu od prostej, należy znaleźć długość odpowiedniego odcinka prostopadłego.

8. Kąty. Uczeń:

- 1) wskazuje w kątach ramiona i wierzchołek;
- 2) mierzy kąty mniejsze od 180 stopni z dokładnością do 1 stopnia;
- 3) rysuje kąt o mierze mniejszej niż 180 stopni;
- 4) rozpoznaje kąt prosty, ostry i rozwarty;
- 5) porównuje kąty;
- 6) rozpoznaje kąty wierzchołkowe i kąty przyległe oraz korzysta z ich własności.

9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń:

- 1) rozpoznaje i nazywa trójkąty ostrokątne, prostokątne i rozwartokątne, równoboczne i równoramienne;
- 2) konstruuje trójkąt o trzech danych bokach; ustala możliwość zbudowania trójkąta (na podstawie nierówności trójkąta);
- 3) stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta;
- 4) rozpoznaje i nazywa kwadrat, prostokąt, romb, równoległobok, trapez;
- 5) zna najważniejsze własności kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trapezu;
- 6) wskazuje na rysunku, a także rysuje cięciwę, średnicę, promień koła i okręgu.

10. Bryły. Uczeń:

- 1) rozpoznaje graniastosłupy proste, ostrosłupy, walce, stożki i kule w sytuacjach praktycznych i wskazuje te bryły wśród innych modeli brył;
- 2) wskazuje wśród graniastosłupów prostopadłościanny i sześcianny i uzasadnia swój wybór;
- 3) rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych i ostrosłupów;
- 4) rysuje siatki prostopadłościanów.

11. Obliczenia w geometrii. Uczeń:

1) oblicza obwód wielokąta o danych długościach boków;

- 2) oblicza pola: kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trójkąta, trapezu przedstawionych na rysunku (w tym na własnym rysunku pomocniczym) oraz w sytuacjach praktycznych;
- 3) stosuje jednostki pola: m², cm², km², mm², dm², ar, hektar (bez zamiany jednostek w trakcie obliczeń);
- 4) oblicza objętość i pole powierzchni prostopadłościanu przy danych długościach krawędzi;
- 5) stosuje jednostki objętości i pojemności: litr, mililitr, dm³, m³, cm³, mm³;
- 6) oblicza miary kątów, stosując przy tym poznane własności kątów i wielokątów.

12. Obliczenia praktyczne. Uczeń:

- 1) interpretuje 100% danej wielkości jako całość, 50% – jako połowę, 25% – jako jedną czwartą, 10% – jako jedną dziesiątą, a 1% – jako setną część danej wielkości liczbowej;
- 2) w przypadkach osadzonych w kontekście praktycznym oblicza procent danej wielkości w stopniu trudności typu 50%, 10%, 20%;
- 3) wykonuje proste obliczenia zegarowe na godzinach, minutach i sekundach;
- 4) wykonuje proste obliczenia kalendarzowe na dniach, tygodniach, miesiącach, latach.

13. Elementy statystyki opisowej. Uczeń:

- 1) gromadzi i porządkuje dane;
- 2) odczytuje i interpretuje dane przedstawione w tekstach, tabelach, diagramach i na wykresach.

14. Zadania tekstowe. Uczeń:

- 1) czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe;
- 2) wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania.

- 3) dostrzega zależności między podanymi informacjami;
- 4) dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania;
- 5) do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody;
- 6) weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania.

Wymagania edukacyjne dla klasy IV zgodnie z NPP

Wytłuszczony druk oznacza treści realizowane w klasie niższej. Tematy te należy powtórzyć, utrwalić i rozszerzyć, wprowadzając nowe i trudniejsze pojęcia.

GLÓWNE DZIAŁY PODSTAWY PROGRAMOWEJ	HASŁA PROGRAMOWE	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE UCZEŃ:
1. <i>Liczby naturalne w dziesiętkowym układzie pozycyjnym</i>	Słowne i cyfrowe zapisywanie liczb do 10 000	- zapisuje liczby słownie i cyframi - odczytuje liczby wielocyfrowe (do 10 000) - wskazuje cyfry jedności, dziesiątek, ..., w zapisie liczby np. 602 .
	Oś liczbowa	- odczytuje liczby na osi liczbowej - rysuje oś liczbową z odpowiednią jednostką - umieszcza liczbę na osi liczbowej
	Porównywanie liczb naturalnych	- porównuje liczby naturalne do 10 000 i używa znaków <, >, = - porządkuje liczby naturalne rosnąco lub malejąco
	System rzymski	- zapisuje liczby naturalne do 40 w systemie rzymskim - liczby zapisane w systemie rzymskim zapisuje w systemie dziesiętkowym - odczytuje daty zapisane na budynkach w systemie rzymskim* - zapisuje daty historyczne w systemie rzymskim*
2. <i>Działania na</i>	Obliczenia	- wykonuje działania na liczbach naturalnych

liczbach naturalnych	pamięciowe na liczbach naturalnych do 10 000 (odejmowanie i dzielenie tylko takich liczb naturalnych, których wynikiem jest też liczba naturalna)	<p>w pamięci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodaje, odejmuje liczby (też w przypadkach, takich jak np. $340 + 80$; $2300 - 1400$, liczbę naturalną jednocyfrową dodaje do dowolnej liczby naturalnej), • mnoży, dzieli liczby w zakresie tabliczki mnożenia do 100 • mnoży, dzieli liczby typu $28 \cdot 6$; $96 : 4$ • mnoży, dzieli liczby przez 10, 100 i 1000 oraz w przypadkach, takich jak np. $20 \cdot 120$; $3600 : 40$ <ul style="list-style-type: none"> - stosuje przemienność dodawania i mnożenia - stosuje łączność dodawania i mnożenia - stosuje rozdzielność mnożenia i dzielenia względem dodawania lub odejmowania (przez liczbę jednocyfrową, bez nazywania praw)
		<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje i stosuje określenia: suma, składniki, odjemna, odjemnik, różnica, czynniki, iloczyn, dzielna, dzielnik, iloraz
		<ul style="list-style-type: none"> - stosuje różne sposoby ułatwiające obliczenia
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje obliczenia typu: <i>Ile jest od ... do ... włącznie</i>
		<ul style="list-style-type: none"> - układa zadanie do rysunku i działania arytmetycznego
		<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania zamknięte
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania otwarte krótkiej odpowiedzi o treściach praktycznych
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania otwarte rozszerzonej odpowiedzi - dzieli rozwiązanie zadania na etapy
	Porównywanie	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje różnicowo liczby naturalne:

	różnicowe i ilorazowe	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na pytania: <i>O ile więcej?, O ile mniej?</i> • oblicza, o ile jedna liczba jest większa (mniejsza) od drugiej liczby
		<ul style="list-style-type: none"> - porównuje ilorazowo liczby: • odpowiada na pytania: <i>Ile razy więcej?, Ile razy mniej?</i>
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza, ile razy jedna liczba jest większa (mniejsza) od drugiej liczby
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje łatwe obliczenia pieniężne (cena, ilość, wartość) i radzi sobie w sytuacjach codziennych wymagających takich umiejętności - rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym i stosuje w nich porównywanie różnicowe i ilorazowe, wykonuje czynności ułatwiające rozwiązanie zadania (rysunek pomocniczy, zapis informacji, zadawanie pytań)
	Potęga liczby naturalnej	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia potęgę jako iloczyn tych samych czynników typu: $10 \cdot 10 \cdot 10 = 10^3$; $3^2 = 3 \cdot 3$ - oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych, z możliwością korzystania z kalkulatora
	Kolejność wykonywania działań	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego, w którym występuje więcej niż jedno działanie stosując zasadę kolejności wykonywania działań - oblicza wyrażenie, w którym występuje nawias okrągły
	Szacowanie wyników	<ul style="list-style-type: none"> - szacuje wydatki, odległości - szacuje wyniki działań - weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
	Podzielność liczb naturalnych przez	<ul style="list-style-type: none"> - wyznacza wielokrotności liczby - podaje dzielniki liczby

	2, 3, 5, 9, 10, 25*, 100	- wskazuje liczby pierwsze i złożone - podaje liczby podzielne przez 2, 3, 5, 9, 10, 25*, 100
		- czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami
	Rozszerzenie zakresu liczbowego	- czyta i pisze wielkie liczby - zapisuje liczby naturalne w dziesiętkowym systemie pozycyjnym, wskazuje cyfry jedności, dziesiątek, ..., w zapisie liczby np. 645 320 300 - przedstawia wielkie liczby naturalne na osi liczbowej, dobierając odpowiednio jednostkę
	Działania pisemne na liczbach naturalnych	- wykonuje dzielenie z resztą - sprawdza, czy dzielenie z resztą jest poprawnie wykonane
		- dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby naturalne sposobem pisemnym - stosuje zasadę kolejności wykonywania działań w obliczaniu wyrażenia arytmetycznego z zastosowaniu obliczeń pisemnych
		- stosuje działania pisemne do rozwiązywania zadań o treściach praktycznych
	Miary czasu	- zamienia i prawidłowo stosuje jednostki czasu: sekunda, minuta, kwadrans, godzina
		- zamienia i prawidłowo stosuje jednostki kalendarzowe: dni, tygodnie, miesiące, lata, wieki
		- rozwiązuje zadania o treściach praktycznych, stosuje wiedzę z arytmetyki do rozwiązywania zadań
	Prędkość – droga – czas	- w sytuacji praktycznej oblicza drogę przy znanej prędkości i czasie (z każdorazowym wyjaśnieniem jednostki prędkości)
4. Ułamki zwykłe i	Ułamki zwykłe	- dzieli prostokąt, koło na równe części przez

<i>dziesiętne</i>		zginanie, składanie, rozcinięcie lub dzieląc figurę korzystając z kratek
		- opisuje część pewnej całości za pomocą ułamka
		- przedstawia ułamek jako iloraz liczb naturalnych - przedstawia iloraz liczb naturalnych w postaci ułamka
		- skraca i rozszerza ułamki zwykłe
		- wskazuje ułamki właściwe i niewłaściwe, uzasadnia swój wybór
		- przedstawia ułamki niewłaściwe w postaci liczby mieszanej i odwrotnie
		- zaznacza ułamki zwykłe na osi liczbowej i odczytuje ułamki zwykłe zaznaczone na osi liczbowej
		- porównuje ułamki zwykłe o jednakowych licznikach lub mianownikach z użyciem symboli $<$, $>$, $=$ i porządkuje je rosnąco i malejąco - dostrzega zależności między podanymi informacjami
	Ułamki dziesiętne	- zapisuje ułamki zwykłe, których mianowniki są dzielnikami liczby 10, 100 lub 1000, w postaci ułamka dziesiętnego dowolnym sposobem : przez rozszerzanie ułamka zwykłego, dzielenie licznika przez mianownik (może używać też kalkulatora)
		- zapisuje ułamki dziesiętne skończone w postaci ułamków zwykłych
		- wskazuje cyfry całości, części dziesiąte, części setne, części tysięczne w zapisie liczby np. 4,538
		- wyrażenia dwumianowane zapisuje w postaci dziesiętnej i odwrotnie (co najwyżej z częściami tysięcznymi)
		- skraca i rozszerza ułamki dziesiętne

		- porównuje ułamki dziesiętne z użyciem symboli $<$, $>$, $=$ i porządkuje je rosnąco i malejąco
		- ułamki dziesiętne zaznacza na osi liczbowej i odczytuje ułamki dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej
<i>5. Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych</i>	Działania na ułamkach zwykłych	- dodaje, odejmuje ułamki zwykłe (liczby mieszane) o jednakowych mianownikach - porównuje różnicowo ułamki zwykłe
		- mnoży ułamek zwykły przez liczbę naturalną
		- oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych, w których występują ułamki zwykłe, stosując kolejność wykonywania działań (w zakresie poznanych działań)
		- rozwiązuje zadania tekstowe umieszczone w praktycznym kontekście - wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania - dostrzega zależności między podanymi informacjami - do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody
	Działania na ułamkach dziesiętnych	- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne - porównuje różnicowo ułamki dziesiętne - mnoży i dzieli ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000
		- porównuje ilorazowo ułamki dziesiętne typu: 10 (100, 1000) razy większy (mniejszy)
		- oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych, w

		których występują ułamki dziesiętne, stosując kolejność wykonywania działań (w zakresie poznanych działań)
		- w rozwiązywaniu zadań tekstowych stosuje własne poprawne metody
		- korzysta z kalkulatora w trudniejszych przypadkach - weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
6. <i>Elementy algebry</i>	Rozwiązywanie równań	- rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę) - oblicza niewiadomy składnik, odjemną, odjemnik, czynnik, dzielną lub dzielnik, gdy niewiadoma kryje się pod okienkiem lub literą typu $54 - = 29$; $a + 27 = 80$ przez zgadywanie, dopełnianie, działania odwrotne- weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
7. <i>Proste i odcinki</i>	Podstawowe figury płaskie	- rozpoznaje, nazywa i rysuje punkt, odcinek, prostą, półprostą
		- mierzy odcinki z dokładnością do 1 milimetra - rysuje odcinki danej długości
		- zamienia i prawidłowo stosuje jednostki długości: milimetr, centymetr, decymetr, metr, kilometr - dostrzega zależności między podanymi informacjami - do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody

		- wykonuje działania na wyrażeniach dwumianowanych (długość)
		- porównuje różnicowo i ilorazowo długości odcinków
		- rysuje proste prostopadłe i równoległe - używa symboli $\parallel$ i $\perp$
		- znajduje odległość danego punktu od prostej rysując odcinek prostopadły do prostej o początku w danym punkcie
	Powiększanie i zmniejszanie odcinków	- rysuje odcinki w skali - oblicza rzeczywiste wymiary odcinka, jeżeli dane są jego wymiary w skali
		- podaje skalę, w jakich są narysowane odcinki, mając dane ich długości
		- wyznacza odległości na planie i mapie
		- używa określeń, np. „1 cm na mapie – to 50 000 cm w terenie” i „Mapa w skali 1 : 50 000” - czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe - do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody - weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
8. Kąty	Kąty i ich rodzaje	- wskazuje kąt wśród innych figur - wskazuje wierzchołek i ramiona kąta
		- rozróżnia kąty proste, ostre, rozwarte, półpełne, zerowe* i pełne* - porównuje kąty z kątem prostym
		- korzysta z kątomierza - mierzy i rysuje kąty nie mniejsze niż 180°

9. Wielokąty, koła, okręgi	Prostokąt	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje kwadrat i prostokąt wśród innych czworokątów - wskazuje boki, wierzchołki i przekątne kwadratu i prostokąta
		<ul style="list-style-type: none"> - mierzy długości boków prostokąta - zamienia jednostki długości i prawidłowo je stosuje
		<ul style="list-style-type: none"> - rysuje prostokąt i kwadrat o danych bokach - rysuje kwadrat o danej przekątnej
		<ul style="list-style-type: none"> - zna własności kwadratu i prostokąta
	Rysowanie	<ul style="list-style-type: none"> - rysuje prostokąt w skali
	prostokąta w skali	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza rzeczywiste wymiary prostokąta, jeżeli dane są wymiary prostokąta w skali
		<ul style="list-style-type: none"> - mając dane wymiary dwóch prostokątów narysowanych w skali, podaje skalę, w jakich są narysowane
	Obwód prostokąta	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza obwód kwadratu i prostokąta o danych bokach - oblicza długości boków kwadratu i prostokąta mając dany obwód czworokąta
		<ul style="list-style-type: none"> - oblicza obwód kwadratu i prostokąta w sytuacjach praktycznych, korzystając z rysunku
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje rysunek pomocniczy do zadania
	Pole prostokąta	<ul style="list-style-type: none"> - zamienia i prawidłowo stosuje jednostki pola: mm^2, cm^2, dm^2, m^2, ar, ha, km^2
		<ul style="list-style-type: none"> - oblicza pole kwadratu i prostokąta mając dane długości boków
		<ul style="list-style-type: none"> - oblicza pole kwadratu i prostokąta w sytuacjach praktycznych - czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe - wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy

		<p>lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzega zależności między podanymi informacjami - dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania - do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody
	Koło i okrąg	- wskazuje na rysunku i sam rysuje koło i okrąg
		- rozpoznaje i rysuje promień, średnicę i cięciwę
	Koło i okrąg w skali	<ul style="list-style-type: none"> - rysuje koło o okrąg w skali - mając dane promienie dwóch kół, podaje skalę, w jakich są narysowane
10. <i>Bryły</i>	Prostopadłościan	- wskazuje wierzchołki, krawędzie i ściany prostopadłościanu
		- rozpoznaje sześcian i prostopadłościan wśród innych graniastosłupów i uzasadnia swój wybór
		- podaje figury mające kształt prostopadłościanu w otoczeniu
	Siatka prostopadłościanu	- rozpoznaje siatkę sześcianu i prostopadłościanu wśród różnych układów kwadratów i prostokątów
		- rysuje siatkę sześcianu i prostopadłościanu mając podane wymiary krawędzi
		- rysuje siatkę sześcianu i prostopadłościanu w skali mając podane wymiary krawędzi
	Pole powierzchni prostopadłościanu	- oblicza pole powierzchni prostopadłościanu mając siatkę bryły
		- oblicza pole powierzchni prostopadłościanu

		<p>przy danych długościach krawędzi, przy danym rysunku pomocniczym lub wykonuje rysunek pomocniczy</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe - dostrzega zależności między podanymi informacjami - dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania - do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody
13. <i>Elementy statystyki opisowej</i>	Odczytywanie diagramów	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje diagramy obrazkowe i słupkowe
	Zbieranie i porządkowanie danych	<ul style="list-style-type: none"> - zbiera dane przez przeprowadzenie ankiety i porządkuje je - przedstawia dane w tabeli lub na diagramie obrazkowym lub słupkowym
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym - czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe - wykonuje wstępne czynności, np. przeprowadza wynik - do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosując poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki

Wymagania edukacyjne dla ucznia klasy V zgodne z NPP

GŁÓWNE DZIAŁY PODSTAWY PROGRAMOWEJ	HASŁA PROGRAMOWE	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE UCZEŃ:
1. <i>Liczby naturalne w dziesiętkowym układzie pozycyjnym</i>	Systemy liczenia	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje słownie i czyta duże liczby zapisane w systemie dziesiętkowym – porównuje i porządkuje liczby naturalne rosnąco lub malejąco, lub używając znaków $<$, $>$, $=$ – odczytuje liczby zapisane na osi liczbowej – umieszcza liczby naturalne na osi liczbowej odpowiednio dobierając jednostkę
		<ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami – stosuje zapisywanie liczb w systemie dziesiętkowym i rzymskim w sytuacjach praktycznych
2. <i>Działania na liczbach naturalnych</i>	Obliczenia pamięciowe na liczbach naturalnych	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje sposoby ułatwiające obliczenia – stosuje prawa działań (bez ich nazywania) i reguły dotyczące kolejności wykonywania działań – oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego z zastosowaniem kolejności wykonywania działań, – stosuje nawias okrągły i kwadratowy
		<ul style="list-style-type: none"> – porównuje liczby różnicowo i ilorazowo i wykorzystuje te umiejętności w zadaniach

		<ul style="list-style-type: none"> - stosuje w obliczeniach własność dzielenia dotyczącą zmniejszenia dzielnej i dzielnika tyle samo razy - czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe - dostrzega zależności między podanymi informacjami
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym, z zastosowaniem jednostek masy, czasu, monetarnych
	Prędkość – droga – czas	<ul style="list-style-type: none"> - w sytuacji praktycznej wykonuje obliczenia zegarowe - stosuje jednostkę prędkości - w sytuacji praktycznej oblicza drogę, mając prędkość i czas oraz oblicza prędkość, mając drogę i czas - czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe
	Działania pisemne na liczbach naturalnych	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje algorytmy działań pisemnych - dzieli pisemnie przez liczbę wielocyfrową - rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym i stosuje w nich porównywanie różnicowe i ilorazowe - w rozwiązywaniu zadań tekstowych stosuje własne poprawne metody
		<ul style="list-style-type: none"> - planuje strategię rozwiązania zadania i weryfikuje wynik zadania tekstowego - dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania
	Podzielność liczb	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje dzielniki i wielokrotności liczb naturalnych - rozpoznaje liczby pierwsze

		<ul style="list-style-type: none"> – stosuje cechy podzielności liczb przez 2, 3, 5, 9, 10, 25*, 100 – rozpoznaje liczby złożone, gdy na istnienie dzielnika wskazują cechy podzielności – czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami – rozwiązuje zadania zamknięte i otwarte z zastosowaniem podzielności liczb.
	Zaokrąglanie liczb	<ul style="list-style-type: none"> – szacuje wyniki działań – zapisuje przybliżenie liczb naturalnych z dokładnością do wskazanych rzędów – interpretuje zaokrąglenia liczb na osi liczbowej – zaokrągla liczby naturalne w sytuacjach praktycznych, – rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym
3. Liczby całkowite	Liczby ujemne	<ul style="list-style-type: none"> – czyta i zapisuje liczby ujemne – podaje zastosowanie i występowanie liczb ujemnych – czyta liczby ujemne zapisane na osi liczbowej – zaznacza liczby ujemne na osi liczbowej – odczytuje temperaturę dodatnią i ujemną – rozróżnia liczby przeciwne i interpretuje je na osi liczbowej – porównuje liczby całkowite z użyciem znaków $<$, $>$, $=$ – porządkuje liczby całkowite rosnąco i malejąco –
	Dodawanie i odejmowanie liczb całkowitych	<ul style="list-style-type: none"> – dodaje i odejmuje liczby całkowite w pamięci w prostych przypadkach

		<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje dodawanie i odejmowanie liczb całkowitych na osi liczbowej – czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami – rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym – czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe
4. <i>Ułamki zwykłe i dziesiętne</i>	Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje ułamek zwykły jako część całości i przedstawia go na rysunku – przedstawia iloraz dwóch liczb naturalnych w postaci ułamka – interpretuje ułamki na osi liczbowej – rozdziela ułamki właściwe, niewłaściwe, liczby mieszane, zamienia ułamki niewłaściwe na liczby mieszane i odwrotnie – skraca i rozszerza ułamki zwykłe oraz skraca ułamek, gdy w liczniku lub mianowniku ułamka jest iloczyn – czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami
	Porównywanie ułamków zwykłych	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje ułamki o jednakowych mianownikach lub jednakowych licznikach – sprowadza ułamki zwykłe do tego samego mianownika – porównuje ułamki o różnych mianownikach i licznikach z użyciem symboli $<$, $>$, $=$ – stosuje porównywanie ułamków w sytuacjach praktycznych
	Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> – czyta i zapisuje ułamki dziesiętne – porównuje ułamki dziesiętne z użyciem

		<p>symboli <, >, =, porządkuje je rosnąco lub malejąco</p> <p>– zapisuje wyrażenia dwumianowane w postaci dowolnych ułamków dziesiętnych i odwrotnie oraz umiejętności te wykorzystuje w zadaniach</p>
5. Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych	Działania na ułamkach zwykłych	<p>– dodaje i odejmuje ułamki o jednakowych mianownikach</p> <p>– dodaje i odejmuje ułamki o różnych mianownikach</p> <p>– podaje liczbę odwrotną</p>
		<p>– mnoży i dzieli ułamki zwykłe</p> <p>– oblicza kwadraty i sześciiany ułamków zwykłych oraz liczb mieszanych</p>
		<p>– oblicza ułamek z danej liczby w kontekście praktycznym</p> <p>– oblicza liczbę, gdy dana jest jej część, korzystając z rysunku*</p>
		<p>– oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego, którym występują ułamki zwykłe, nawias okrągły i kwadratowy</p> <p>– planuje strategię rozwiązania zadania zamkniętego i otwartego i weryfikuje jego wynik</p> <p>– wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania</p> <p>– w rozwiązywaniu zadań tekstowych stosuje własne poprawne metody</p>
	Działania na ułamkach dziesiętnych	<p>– dodaje, odejmuje ułamki dziesiętne w pamięci lub sposobem pisemnym</p> <p>– mnoży i dzieli ułamki dziesiętne w pamięci</p>

		<p>lub sposobem pisemnym</p> <ul style="list-style-type: none"> - mnoży i dzieli ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000 ... - stosuje w zadaniach pojęcia: waga netto, brutto, tara
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania umieszczone w praktycznym kontekście obliczając drogę, mając prędkość i czas oraz prędkość, mając drogę i czas - dostrzega zależności między podanymi informacjami - dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania
	Ułamki dziesiętne o mianowniku 100 – procenty	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje ułamki o mianowniku 100 w postaci procentu i odwrotnie - zaznacza na prostokącie lub kole dany procent w stopniu trudności typu 5%*, 10%, 20%, 25%*, 50%, 75%*, 100%
		- odczytuje, ile procent prostokąta, koła figury wyróżniono
		<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje 100% wielkości jako całość, 50% jako połowę; 10% jako $\frac{1}{10}$, 25%* jako $\frac{1}{4}$ część, 75%* - jako $\frac{3}{4}$, 1% - jako 0,01 część danej wielkości liczbowej
		- w sytuacjach praktycznych oblicza procent z danej wielkości
		<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje obliczenia procentowe do rozwiązywania zadań w kontekście praktycznym, np. oblicza ceny po podwyżce lub obniżce o dany procent, odsetki od kredytu - wykonuje wstępne czynności ułatwiające

		rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania - dostrzega zależności między podanymi informacjami - weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
6. <i>Elementy algebry</i>	Wyrażenia algebraiczne	– rozpoznaje wyrażenia algebraiczne – czyta i zapisuje proste wyrażenia algebraiczne, zamienia wzór na formę słowną
		– stosuje wyrażenia algebraiczne do zapisywania obwodów trójkątów i czworokątów
		– zapisuje wyrażenie algebraiczne opisujące pole kwadratu, prostokąta, równoległoboku, rombu, trapezu i trójkąta
		– rozpoznaje wyrazy podobne*
		– sumę jednakowych wyrazów podobnych zastępuje iloczynem* – oblicza wartość liczbową wyrażenia algebraicznego w sytuacjach praktycznych
		– zapisuje wyrażenie algebraiczne opisujące pole trójkąta, równoległoboku, rombu, prostokąta, kwadratu, trapezu – czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe
	Rozwiązywanie równań	– oblicza niewiadomy: składnik, odjemną, odjemnik, czynnik, dzielną, dzielnik – zna pojęcie równania – odpowiada na pytanie: <i>Co to znaczy rozwiązać równanie?</i> – rozwiązuje równania I stopnia z jedną niewiadomą występującą po jednej stronie

		<ul style="list-style-type: none"> - sprawdza poprawność rozwiązania równania - rozwiązuje równania, w których występują liczby naturalne, ułamki zwykłe lub dziesiętne - dostrzega zależności między podanymi informacjami - zapisuje treść zadania w postaci równania i rozwiązuje je*
7. Proste i odcinki	Podstawowe figury płaskie	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje lub rysuje i nazywa: punkt, prosta, półprosta, odcinek - zamienia i prawidłowo stosuje jednostki długości
		<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i rysuje odcinki prostopadłe leżące na prostych prostopadłych oraz odcinki równoległe leżące na prostych równoległych - rozwiązuje zadania z zastosowaniem prostych i odcinków równoległych oraz prostopadłych, używa symboli $\parallel$ i $\perp$ - wyznacza odległość punktu od prostej
		<ul style="list-style-type: none"> - wyznacza długość odpowiedniego odcinka prostopadłego do prostych równoległych, będącego odległością między tymi prostymi
	Skala i plan	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza rzeczywistą odległość między punktami na mapie, gdy dana jest odległość w skali oraz odległość w skali, gdy dana jest odległość rzeczywista - do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody
8. Kąty	Kąty i ich rodzaje	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa poznane rodzaje

		<p>kątów</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje kąty – rozpoznaje i nazywa kąty wypukłe i niewypukłe (wklęsłe)* – mierzy kąty wklęsłe i wypukłe* – rozpoznaje, nazywa i rysuje kąty wierzchołkowe i kąty przyległe
		<ul style="list-style-type: none"> – stosuje w zadaniach własności kątów wierzchołkowych i przyległych – rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym i stosuje w nich umiejętności z arytmetyki oraz z geometrii
9. Wielokąty, koła, okręgi	Wielokąty i ich własności.	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa i rysuje wielokąty o podanej nazwie – rozróżnia wielokąty wklęsłe i wypukłe* – stosuje twierdzenie o sumie kątów w trójkącie – korzysta z wiedzy o sumie kątów w czworokącie w zadaniach
		<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje figury foremne* – rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności wielokątów
		<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie obwodu wielokąta i stosuje je w zadaniach – wskazuje i liczy przekątne w wielokącie
	Obwód wielokąta	<ul style="list-style-type: none"> – oblicza obwód wielokąta mając dane długości boków lub zależności między nimi – do obliczenia obwodu wielokąta prawidłowo stosuje i zamienia jednostki długości – czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe
	Rysowanie wielokątów w skali	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia skalę powiększającą i pomniejszającą – konstruuje trójkąty w podanej skali

	– rysuje prostokąty w podanej skali
	– oblicza długości boków wielokąta w podanej skali
	– oblicza rzeczywistą długość odcinka, gdy dana jest jego długość w skali i odwrotnie
	– stosuje wiadomości i umiejętności o skali do czytania informacji na planie i mapie
	– czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami
Rozpoznawanie symetrii w otoczeniu człowieka	– rysuje drugą połowę figury symetrycznej; rysuje figury w powiększeniu i w pomniejszeniu; kontynuuje regularność w prostych motywach (np. szlaczki, rozety) – wskazuje i rysuje osie symetrii figur
	– rozpoznaje figury o budowie symetrycznej
	– rozwiązuje zadania z zastosowaniem symetrii osiowej
Trójkąty	– rozpoznaje i podaje nazwy trójkątów ze względu na boki i kąty – ustala możliwość zbudowania trójkąta, stosując nierówność trójkąta, konstruuje trójkąty o danych bokach – wymienia i stosuje własności trójkątów – rysuje wysokości trójkątów i wypowiada ich własności – wskazuje trójkąty przystające* – rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności trójkątów
Czworokąty	– klasyfikuje czworokąty: trapezy (trapez o jednej parze boków równoległych, równoległobok, romb, prostokąt, kwadrat) – rysuje czworokąt o podanej nazwie

		<ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze własności kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trapezu i stosuje te własności w zadaniach – konstruuje kwadrat i romb o danych przekątnych – kreśli wysokości trapezów i zna własności tych wysokości – rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem własności czworokątów
	Pola trójkątów i czworokątów	<ul style="list-style-type: none"> – oblicza pole kwadratu, prostokąta, równoległoboku, rombu, trójkąta i trapezu – objaśnia sposób obliczenia pola trójkąta i każdego z trapezów
		<ul style="list-style-type: none"> – w zadaniach na obliczanie pól trójkątów i trapezów stosuje rysunek pomocniczy – rozwiązuje zadania, w tym także w sytuacjach praktycznych na obliczanie pól trójkątów i czworokątów – stosuje jednostki pola i zamienia je
		<ul style="list-style-type: none"> – rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym i stosuje w nich umiejętności z arytmetyki oraz z geometrii – w rozwiązywaniu zadań otwartych i zamkniętych stosuje własne poprawne metody – weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
10. <i>Bryły</i>	Rozpoznawanie, nazywanie, rysowanie siatek graniastosłupów prostych	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje graniastosłupy proste i wskazuje wśród nich sześcian oraz prostopadłościan, którego podstawą jest kwadrat lub prostokąt, uzasadnia swój wybór – opisuje prostopadłościan, sześcian – rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych

		<ul style="list-style-type: none"> – rysuje siatkę prostopadłościanu, sześciianu – w rysowaniu siatek prostopadłościanu stosuje skalę – rysuje siatki graniastosłupów prostych – rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności graniastosłupów prostych
	Pole powierzchni i objętość graniastosłupa	<ul style="list-style-type: none"> – oblicza pole powierzchni prostopadłościanu mając długości jego krawędzi, korzysta z siatki prostopadłościanu – stosuje i zamienia jednostki pola w obliczeniach pola powierzchni prostopadłościanu – rozwiązuje zadania na obliczenie pola powierzchni prostopadłościanu – oblicza pole powierzchni graniastosłupa prostego* – oblicza objętość prostopadłościanu – stosuje w obliczeniach jednostki objętości (pojemności) i zamienia je: litr, mililitr, hl, mm^3, cm^3, dm^3, m^3 – rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym na obliczenie pola i objętości prostopadłościanu i stosuje w nich umiejętności z arytmetyki
13. <i>Elementy statystyki opisowej</i>	Przedstawianie danych na diagramach	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi i porządkuje dane, w których występują ułamki zwykłe, ułamki dziesiętne lub liczby całkowite
	Zbieranie i porządkowanie danych	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje dane z diagramów, na których znajdują się ułamki zwykłe, ułamki dziesiętne lub liczby całkowite
		<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje dane z procentowych diagramów słupkowych, prostokątnych, kołowych

		<ul style="list-style-type: none"> - rysuje diagramy procentowe - czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe
--	--	---

Wymagania edukacyjne dla ucznia klasy VI zgodnie z NPP

GŁÓWNE DZIAŁY PODSTAWY PROGRAMOWEJ	HASŁA PROGRAMOWE	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE UCZEŃ:
2. Działania na liczbach naturalnych	Obliczenia pamięciowe i pisemne	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje działania na liczbach naturalnych w pamięci i pisemnie, stosując wygodne dla niego sposoby ułatwiające obliczenia - rozwiązuje zadania zamknięte różnymi metodami - podaje, jaki dzień tygodnia wypada po upływie danego czasu - rozwiązuje zadania otwarte i zamknięte o treściach praktycznych, stosując obliczenia czasowe i kalendarzowe - dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania - weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
	Podzielność liczb naturalnych przez 2, 3, 5, 9, 10, 25*, 100	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje liczby złożone i pierwsze jedno – i dwucyfrowe - rozpoznaje liczby podzielne przez 2, 3, 5, 9, 10, 25*, 100 - rozkłada liczby dwucyfrowe na czynniki pierwsze - weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania
	Średnia arytmetyczna *	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza średnią arytmetyczną liczb - rozwiązuje zadania o treściach praktycznych - dostrzega zależności między podanymi informacjami

		- dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania
3. Liczby całkowite	Liczby całkowite	- przedstawia liczby całkowite na osi liczbowej i odczytuje liczby całkowite zaznaczone na osi liczbowej
		- porównuje liczby całkowite z użyciem symboli <, >, =, porządkuje je rosnąco i malejąco
		- oblicza wartość bezwzględną liczby całkowitej
		- dodaje, odejmuje liczby całkowite w pamięci - mnoży i dzieli liczby całkowite w pamięci
		- oblicza drugą i trzecią potęgę liczby ujemnej - rozróżnia zapisy typu $(-3)^2$ i -3^2
		- oblicza wartości nieskomplikowanych wyrażeń arytmetycznych z użyciem nawiasów okrągłych i kwadratowych, gdy występują w nich liczby ujemne
		- podaje przykłady zastosowania i występowania liczb ujemnych - rozwiązuje zadania otwarte i zamknięte osadzone w kontekście praktycznym z użyciem liczb ujemnych
4. Ułamki zwykłe i dziesiętne	Ułamki zwykłe	- skraca i rozszerza ułamki korzystając z cech podzielności
		- sprowadza ułamki do wspólnego mianownika
	Ułamki dziesiętne	- przedstawia ułamki zwykłe w postaci dziesiętnej
		- zaznacza ułamki zwykłe i dziesiętne na osi liczbowej oraz odczytuje ułamki zwykłe i dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej
	Rozwinięcia dziesiętne	- podaje rozwinięcia dziesiętne skończone ułamków zwykłych o mianownikach będących

		dzielnikami potęgi liczby 10 dowolną metodą : przez rozszerzenie ułamka zwykłego, dzielenie licznika przez mianownik w pamięci, pisemnie lub korzystając z kalkulatora
		- zapisuje ułamki zwykłe o dowolnych mianownikach w postaci rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego (z użyciem trzech kropek po ostatniej cyfrze) w pamięci lub za pomocą kalkulatora
		- zaokrągla ułamki dziesiętne
		- podaje przybliżenie rozwinięcia dziesiętnego z nadmiarem i niedomiarem*
		- porównuje ułamki zwykłe i ich niektóre rozwinięcia dziesiętne
<i>5. Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych</i>	Działania na ułamkach zwykłych	- wykonuje działania na ułamkach zwykłych - oblicza kwadraty i sześciany ułamków zwykłych oraz liczb mieszanych
		- rozróżnia zapisy typu $\frac{2^2}{4}$ i $(\frac{2}{4})^2$ i oblicza wartość takich wyrażeń
		- oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego, którym występują ułamki zwykłe i liczby mieszane i stosuje kolejność wykonywania działań , a wynik przedstawia w postaci nieskracalnej
		- oblicza ułamek danej liczby - oblicza liczbę, gdy dany jest ułamek tej liczby korzystając z rysunku*
		- czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe -rozwiązuje zadania tekstowe umieszczone w kontekście praktycznym z wykorzystaniem

		<p>porównywania różnicowego i ilorazowego ułamków zwykłych</p> <p>- rozwiązuje zadania zamknięte i otwarte z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby i (obliczania liczby, gdy dana jest jej część)*</p> <p>- dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania</p>
	Działania na ułamkach dziesiętnych	- oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych, w których występują ułamki dziesiętne i stosuje kolejność wykonywania działań
		- rozwiązuje zadania tekstowe umieszczonych w praktycznym kontekście z zastosowaniem zamiany jednostek masy, czasu, monetarnych, długości, prędkości
	Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych	- stosuje kolejność działań do obliczania wartości kilkudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych, w których występują ułamki zwykłe i dziesiętne, i podaje dokładny wynik
		- rozwiązuje zadania zamknięte i otwarte osadzone w kontekście praktycznym i stosuje w nich umiejętności działań na ułamkach zwykłych i dziesiętnych
		- wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania
	Prędkość – droga – czas	- rozwiązuje zadania umieszczone w praktycznym kontekście, obliczając: <ul style="list-style-type: none"> • drogę, mając prędkość i czas • prędkość, mając drogę i czas • czas, mając prędkość i drogę
		- stosuje jednostki $\frac{\text{km}}{\text{h}}$; $\frac{\text{m}}{\text{s}}$; $\frac{\text{km}}{\text{min}}$ *, $\frac{\text{m}}{\text{min}}$ *

		- dostrzega zależności między podanymi informacjami
	Liczby dziesiętne o mianowniku 100	- ułamki zwykłe o mianowniku 2, 4, 5, 10, 100 przedstawia w postaci procentów i odwrotnie - ilustruje procenty na prostokątach i odcinkach
		- oblicza procent danej liczby w stopniu trudności 50%, 10%, 20%, (5%, 75%, 30%)* - oblicza 200%, 300% danej liczby - oblicza liczbę, mając dany jej procent korzystając z rysunku* ,
		- wyznacza w przybliżeniu np. podatek 19%: oblicza 20 % kwoty podając, że podatek to trochę mniej niż obliczona kwota
		- rozróżnia pojęcia, np.: <i>więcej o 10%</i> – <i>więcej o 10 punktów procentowych*</i>
		- stosuje obliczenia procentowe w zadaniach praktycznych , np. oblicza ceny po podwyżce lub obniżce o dany procent, odsetki od kredytów w stopniu trudności podanym wyżej, lub podaje przybliżenie
		- czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe (wyrażone liczbami naturalnymi, ułamkami lub procentami) i dostrzega zależności między podanymi informacjami - dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania
6. <i>Elementy algebry</i>	Wyrażenia algebraiczne	- rozpoznaje i stosuje wyrażenia algebraiczne - zapisuje za pomocą wyrażeń algebraicznych związki między różnymi wielkościami sumę jednakowych składników zastępuje iloczynem*

		<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje wyrażenia algebraiczne opisujące obwody i pola trójkątów i czworokątów i oblicza ich wartość liczbową - zapisuje wyrażenia algebraiczne do zapisywania obwodów i pól wielokątów przy nietypowych nazwach boków lub wysokości - stosuje oznaczenia literowe nieznanymi wielkośćmi liczbowymi i zapisuje proste wyrażenie algebraiczne na podstawie informacji osadzonych w kontekście praktycznym - oblicza wartość liczbową wyrażenia algebraicznego
	Równania	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje równanie pierwszego stopnia z jedną niewiadomą przez dopełnianie, zgadywanie lub wykonywanie działania odwrotnego - zapisuje treść zadania w postaci równania i rozwiązuje je*
7. Proste i odcinki	Podstawowe figury płaskie	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje jednostki długości do mierzenia rysowania i porównywania długości odcinków
		<ul style="list-style-type: none"> - rysuje odcinki prostopadłe leżące na prostych prostopadłych i odcinki równoległe leżące na prostych równoległych lub leżące na jednej prostej
	Skala i plan	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza rzeczywistą odległość między punktami na mapie, gdy dana jest odległość w skali oraz odległość w skali, gdy dana jest odległość rzeczywista
		<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem tekst zawierający informacje liczbowe i dostrzega zależności między podanymi informacjami, wykorzystując wiadomości o podstawowych figurach

		geometrycznych
8. <i>Kąty</i>	Kąty i ich rodzaje	– rozpoznaje i nazywa poznane rodzaje kątów wklęsłych oraz wypukłe*
		– rozpoznaje, nazywa i rysuje kąty wierzchołkowe oraz kąty przyległe i korzysta z ich własności w zadaniach
9. <i>Wielokąty, koła, okręgi</i>	Wielokąty	– nazywa i rysuje wielokąty o podanej nazwie, wskazuje wielokąty wklęsłe i wypukłe* – stosuje twierdzenie o sumie kątów w trójkącie i ustala możliwość jego zbudowania
		– rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym i interpretuje własności wielokątów
		– rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności wielokątów
	Koła i okręgi	– wskazuje na rysunku i rysuje koło i okrąg i wskazuje środek, cięciwę, promień, średnicę
		– rozwiązuje zadania zamknięte i otwarte wykorzystując własności koła i okręgu
	Trójkąty	– ustala możliwość zbudowania trójkąta, stosując nierówność trójkąta i konstruuje trójkąt o danych bokach – klasyfikuje trójkąty i rysuje ich wysokości
		– rozpoznaje i podaje i wykorzystuje własności trójkąta równoramiennego prostokątnego i trójkąta prostokątnego o kątach 30° i 60° – oblicza obwód trójkąta
	Czworokąty	– rozpoznaje i nazywa czworokąty i ich własności stosuje w zadaniach
		– klasyfikuje czworokąty i rysuje je na podstawie ich własności

		– oblicza obwody czworokątów
	Pola wielokątów	– wykonuje rysunki pomocnicze i umieszcza na nich dane konieczne do obliczenia pola wielokąta, – zapisuje wzory na obliczanie pól wielokątów, – stosuje i zamienia jednostki pola
		– oblicza wysokość rombu mając pole i bok przez napisanie odpowiedniego wyrażenia – oblicza bok trójkąta, mając dane pole i wysokość
		– oblicza pole dowolnego wielokąta, dzieląc go na inne znane wielokąty i stosuje prawidłowe jednostki – oblicza pola trójkątów, trapezów, rozwiązując zadania osadzone w kontekście praktycznym i stosuje w nich umiejętności z arytmetyki oraz z geometrii
10. <i>Bryły</i>	Graniastosłupy proste	– nazywa i opisuje graniastosłupy proste – wskazuje w otoczeniu obiekty mające kształt graniastosłupa – wykonuje rysunki pomocnicze graniastosłupów
	Siatka graniastosłupa	– rysuje siatki prostopadłościanów – rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych i rysuje je* – w rysowaniu siatek graniastosłupów stosuje skalę
		– rozwiązuje zadania zamknięte i otwarte, w których stosuje własności graniastosłupów prostych
	Pole powierzchni i objętość prostopadłościanu	– oblicza pole powierzchni i objętość prostopadłościanu, wykonuje rysunek pomocniczy

		– stosuje i zamienia jednostki pola i objętości (pojemności)
		– wypowiada słownie sposób na obliczanie pola powierzchni i objętości prostopadłościanu – oblicza pole powierzchni bocznej graniastosłupów prostych*
		– rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym – wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania
		– oblicza krawędź sześciianu, gdy dana jest jego objętość, przez rozkładanie liczby na czynniki pierwsze i wskazywanie, korzystając w wypisanych trzecich potęg kolejnych liczb lub metodą prób i błędów
	Ostrosłupy	– nazywa i opisuje ostrosłupy – rozpoznaje ostrosłupy w otoczeniu człowieka – wykonuje rysunki pomocnicze ostrosłupów
	Siatka ostrosłupa	– rozpoznaje siatki ostrosłupów – rysuje siatki ostrosłupów*
		– rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności ostrosłupów
	Bryły obrotowe	– rozpoznaje wśród różnych brył i nazywa stożki, walce, kule – wskazuje przedmioty i budowle w otoczeniu człowieka, które mają kształt brył obrotowych – rozpoznaje siatki walca i stożka* – wyjaśnia swoimi słowami nazwę <i>bryły obrotowe</i> * – rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności brył obrotowych

13. <i>Elementy statystyki opisowej</i>	Przedstawianie danych na diagramach	– interpretuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych, kołowych, w tym procentowych
	Odczytywanie danych statystycznych za pomocą wykresów liniowych	– odczytuje dane z diagramów słupkowych, prostokątnych, kołowych w tym procentowych – rysuje diagramy słupkowe i procentowe prostokątne, kołowe oraz słupkowe – odczytuje i interpretuje dane przedstawione na wykresach
14. <i>Zadania tekstowe</i>	Powtórzenie przed sprawdzianem	– rozwiązuje zadania otwarte i zamknięte wszystkich typów zawierające wymagania szczegółowe wszystkich treści nauczania
	Powtórzenie po sprawdzianie	– rozwiązuje zadania różnych typów, korzysta z gier i zabaw utrwalających umiejętności przydatne do nauki w gimnazjum

